

Cum ne restituim banii de la stat?

Diana Sidorenco, specialist in taxe al companiei de consultanta in afaceri Consult Group

Foto: Consult Group

În plină criză financiară actorii din business-ul moldovenesc caută căi de a rezista. Sunt negociate cu atenție toate contractele, iar pentru a readuce banii în cont sunt implimentate strategii de lucru cu debitorii. Dar ce ne facem în cazul în care debitor este statul, care datorează sume enorme sub formă de TVA?

Într-un interviu acordat pentru UNIMEDIA Diana Sidorenco, specialist în taxe al companiei de consultanță în afaceri Consult Group, am stabilit care

este procedura de restituire a TVA-ului și care sunt obstacolele în procesul de restituire a TVA-ului.

Etapele care trebuie respectate pentru a restitui TVA-ul?

Agentul economic care a efectuat livrări de mărfuri sau servicii pentru care legislația fiscală prevede restituirea TVA are opțiunea de alegere: fie suma TVA destinată restituirii se trece în cont în perioada ulterioară, fie se solicită spre rambursare din buget. În ultimul caz, subiectul impozabil solicită restituirea TVA, adresându-se la inspectoratele fiscale teritoriale de la locul de deservire prin depunerea cererii de model stabilit.

În cererea de restituire, subiectul impozabil indică în mod obligatoriu suma TVA solicitată spre restituire. Dacă suma solicitată spre restituire nu este indicată, cererea subiectului impozabil rămâne neexaminată.

Apoi, în termen de 3 zile lucrătoare de la data primirii cererii privind restituirea TVA, organul fiscal este obligat să adopte decizia privind metoda de realizare a restituirii, bazându-se pe criteriile de risc, stipulate în Regulamentul privind restituirea TVA.

Metoda de realizare a restituirii TVA poate avea loc pe una din cele două căi stabilite:

1. Se inițiază un control tematic, în baza căruia se emite decizia de restituire,
2. Decizia de restituire a TVA se adoptă fără a recurge la controlul tematic, în cazul când de către subiectul impozabil simultan se execută cerințele de mai jos:
  - subiectul impozabil desfășoară activitatea cel puțin 2 ani;
  - subiectul impozabil a beneficiat de restituirea TVA cel puțin de două ori și de la data ultimei restituirii TVA a trecut cel mult 1 an calendaristic;
  - în cadrul ultimului control tematic privind restituirea TVA suma impozitului spre restituire, confirmată de către organul fiscal, corespunde sumei declarate de către plătitor;
  - în cadrul ultimului control fiscal sumele impozitelor, taxelor, contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală calculate de organul

fiscal nu depășeau 1% din valoarea totală a livrărilor efectuate în perioadele fiscale controlate.

Sumele TVA restituite subiecților impozabili care cad sub incidența criteriilor de risc de mai sus sînt supuse controlului tematic de către organul fiscal doar cel puțin o dată pe an.

Pentru efectuarea controlului tematic agentul economic urmează să prezinte colaboratorilor fiscali un set de documente justificative prevăzute de Regulamentul cu privire la restituirea TVA în funcție de tranzacția care a avut loc: livrări la export, inclusiv transportări internaționale, livrări de pâine și produse de panificație de către producători, livrări de lapte și produse lactate de către producători, operațiuni de leasing, efectuarea investițiilor capitale, livrări de energie electrică, termică și apei calde, livrări în magazinele duty-free, livrări în zonele libere, etc.

2. Care este termenul legal în care statul ar trebui să restituie TVA-ul ?

Termenul legal de restituire a TVA din buget este de 45 zile.

Reieșind din faptul că, agentul economic, conform legislației, este în drept să depună cererea de restituire în termen de 6 ani din data apariției sumei TVA spre restituire, prin Regulamentul cu privire la restituirea TVA sunt fixate două modalități de determinare a termenului de restituire:

Dacă restituirea TVA se solicită pentru ultima perioadă fiscală, pentru care s-a prezentat Declarația privind TVA, termenul de 45 zile începe să fie luat în calcul începînd cu ultima zi a lunii care urmează după încheierea perioadei fiscale pentru care se solicită restituirea.

Dacă se solicită restituirea TVA pentru perioadele anterioare, termenul de restituire este de 45 zile din data depunerii cererii și a documentelor confirmative.

Din acest termen 37 de zile sînt destinate pentru efectuarea controlului și adoptarea deciziei de restituire, celelalte 8 zile – pentru efectuarea restituirii efective.

Subiectul impozabil, cu decizia corespunzătoare și cu o cerere suplimentară, intervine la inspectoratul fiscal la care se deservește pentru distribuirea sumei acceptate spre restituire.

IFS teritorial transmite materialele necesare pentru executarea restituirii sumelor TVA la IFPS care, după o verificare suplimentară prezintă Trezoreriei Centrale dispozițiile de plată trezoreriale și documentele justificative anexate la ele.

Restituirea sumelor TVA se face de la contul stabilit de Ministerul Finanțelor în contul stingerii datoriilor agenților economici (sau ale creditorilor lor) față de bugetul public național, cu excepția obligațiilor fiscale administrate de organele vamale, iar în lipsa datoriilor – la contul bancar al agentului economic. Trezoreria Centrală, după primirea documentelor de plată cu privire la restituirea sumelor TVA, le examinează și asigură executarea lor.

3. Care sunt dificultățile pentru restituirea TVA-ului de la stat?

Dat fiind faptul că, la determinarea sumei TVA spre restituire, legislația fiscală prevede o serie de cerințe și un mecanism specific de calcul a TVA spre restituire, din practica Consult Grup observăm că, în mare parte, agentul economic nu inițiază procedura de restituire din motivul lipsei unui personal bine instruit care ar informa la timp conducătorul despre posibilitatea solicitării TVA din buget și pașii care ar urma să fie realizați întru obținerea TVA din buget. Anume necunoașterea procedurilor legislative în acest sens, deseori îi stopează pe antreprenori să-și obțină drepturile sale legale.

Dar acest lucru oricum nu trebuie să fie un impediment atîta timp cît există companii din exterior, precum Consult Grup, care poate să ofere gama largă de servicii, începînd cu analizarea cazului în fond, selectarea documentelor necesare, calculul sumei TVA spre restituire, înaintarea cererii și asistență juridică în caz de refuz parțial sau total a TVA spre restituire.

4. Există cazuri cînd statul poate refuza rambursarea TVA-ului și care ar putea fi cauza refuzului?

Bineînțeles că există. La rîndul său refuzul poate fi parțial sau total.

În primul rînd, refuzul poate fi condiționat de nerespectarea propriu-zisă a procedurii (ordinii) de restituire sau de neprezentarea documentelor justificative.

Sunt situații cînd refuzul de a restitui TVA a avut la bază lipsa (pierderea) unui document confirmativ prevăzut prin Regulamentul cu privire la restituirea TVA. De asemenea, sunt cazuri cînd documentul prezentat în timpul controlului fiscal nu conține cerințele necesare pentru acceptarea lui în calitate de document confirmativ. Spre exemplu, în cazul livrărilor de mărfuri la export este stabilit că unul din documentele necesare de prezentat organului fiscal este copia documentului de transport internațional al mărfurilor, ce confirmă recepționarea mărfurilor de către destinatar, cu aplicarea ștampilelor organelor vamale (cel puțin al unui stat limitrof Republicii Moldova) ce atestă transportarea mărfurilor în afara teritoriului vamal al republicii/țării, indiferent de condițiile de livrare Incoterms. Respectiv, lipsa pe documentul de transport internațional a ștampilei organului vamal a cel puțin al unui stat limitrof țării noastre poate condiționa neacceptarea restituirii TVA.

Pe al doilea rînd se plasează determinarea eronată sau incompletă a valorii livrărilor care se impozitează cu cota zero sau cota redusă a TVA, care se ia ca bază pentru calcularea limitei sumei TVA destinată restituirii. Acest lucru deseori îl urmărim în situația prestării serviciilor de transport și expediție internaționale.

Organul fiscal poate să nu accepte spre rambursare o parte din TVA solicitat de agentul economic ca rezultat al calculării incorecte a sumei TVA solicitate spre rambursare. Doar la calcularea sumei TVA spre restituire se ține cont de așa factori principali ca: limita de rambursare și modalitatea prin care s-au efectuat achitățile cu furnizorii.

Nu în ultimul rînd, restituirea TVA poate fi refuzată dacă din partea agentului economic nu au fost respectate anumite prevederi din Codul fiscal, legate în special de primirea unor facturi fiscale, pentru care sumele TVA nu pot fi acceptate spre trecere în cont. De notat, că acest aspect este unul foarte migălos și deseori contradictoriu, cu atît mai mult că organul fiscal este împuternicit cu funcția de a face verificare prin contrapunere la furnizorii de mărfuri și servicii după principiul – pînă la producător sau importator.

Refuzul total poate avea loc atunci cînd organul fiscal consideră că operațiunea care a avut loc și care a servit temei pentru a solicita restituirea TVA nu se conformează noțiunilor din Codul fiscal și alte acte normative.

După cum vedem, motive sunt diverse, doar că în fiecare caz concret antreprenorul trebuie să fie sigur că ceea ce a stat la baza refuzului cu certitudine servește temei suficient pentru a considera că el nu este în drept să obțină restituirea TVA fie parțial, fie total. Deseori, cu regret, apar și situații cînd normele legale sunt extinse nejustificat de către organul fiscal.

De aceea, disensiunile care apar, deși se pot repeta de la un antreprenor la altul, oricum trebuie să fie analizate în mod individual, ținând cont de toate aspectele și normele legale în vigoare, lucru de care și se ocupă Consult Grup.

5. Care sunt măsurile ce trebuie luate în cazul unui refuz din partea organului fiscal de a restitui datoria?

După cum s-a menționat mai sus, antreprenorul trebuie să stabilească care sunt motivele refuzului organului fiscal de a restitui TVA. Este binevenit ca disensiunile să fie soluționate încă în timpul controlului tematic. Dacă totuși nu s-a ajuns la un numitor comun, antreprenorul, pînă la luarea deciziei, în termen de 7 zile calendaristice este în drept să înainteze un dezacord pe marginea actului de control întocmit, anexînd dovezile de rigoare (deși foarte rar acest lucru are loc). În cazul în care poziția organului fiscal a rămas fără schimbări și decizia pe marginea cazului de restituire a fost adoptată negativ, antreprenorul poate să înainteze o contestație către Comisia republicană care este compusă din 10 membri permanenți inclusiv: un reprezentant al mediului de afaceri, propus de către Consiliul economic pe lângă Prim-ministru, un reprezentant al Serviciului Vamal, un reprezentant al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și colaboratori ai IFPS.

De menționat că Comisia republicană se convoacă, în caz de necesitate, anume pentru examinarea disensiunilor apărute între subiecții impozabili și IFS (DACM) în chestiunile ce țin de restituirea TVA.

Pasul următor de apărare a intereselor și drepturilor antreprenorului, bineînțeles este adresarea nemijlocită în instanța de judecată în ordinea general prevăzută.

Care este motivul că statul nu își îndeplinește obligația de a rambursa TVA?

De fapt afirmația că statul nu vrea să ramburseze TVA nu este una prea corectă, deoarece, statul conștientizează că are obligația de a face restituirea, alt lucru este dacă statul este în capacitatea reală de a executa obligațiile asumate prin lege pînă la final.

Trebuie de recunoscut, că lucrul premărgător restituirii propriu-zise a TVA din buget, adică efectuarea controalelor fiscale și emiterea deciziilor de restituire se execută fără întârzieri majore. Deja partea legată de efectuare a transferurilor mijloacelor bugetare rămîne mai dificilă, mai ales pentru cazurile cînd sumele TVA acceptate spre restituire conform deciziei urmează a fi transferate nemijlocit pe conturile curente (bancare) ale antreprenorilor. Mecanismul dat, din păcate, depinde mult de faptul cît de «bogat» este bugetul național.

Interviu realizat pentru [UNIMEDIA](#)